

2. jednání expertní komise k otázce vysokoškolského ústavu

2. 11. 2018, 14:30-16:30

Malá zasedací místnost RUP

Zúčastnění: prof. Mgr. Jaroslav MILLER M.A., Ph.D., prof. MUDr. Milan KOLÁŘ Ph.D., doc. RNDr. Martin KUBALA Ph.D., MUDr. Jan STROJIL Ph.D., prof. RNDr. Tomáš OPATRNÝ Dr., prof. RNDr. Radek ZBORIL Ph.D., prof. RNDr. Ivo FRÉBORT CSc. PhD., prof. RNDr. Jitka ULRICHOVÁ CSc., prof. RNDr. Karel LEMR Ph.D., Ing. Jiří PŘIDAL, Mgr. Gabriela ROZEHNALOVÁ, doc. MUDr. Marián HAJDÚCH Ph.D., prof. PhDr. Jiří LACH M.A., Ph.D.

Úvodní slovo pana rektora J. Millera:

V úvodu vystoupil pan rektor J. Miller, který diskutoval materiál připravený vedením PŘF o podpoře VaV a komentáře pror. Fiuráška k tomuto dokumentu. Zdůraznil, že materiál není alternativou k VŠ ústavu, neboť neřeší partnerství institucí ani financování a udržitelnost center. Rektor ovšem ocenil materiál jako možnou součást komplexního balíku změn managementu VaV na UP. Zmínil, že návrh obsahuje důležité body k implementaci (zejména zelené body v reakci pror. Fiuráška), které bude vedení UP akcentovat. Pan rektor také zmínil, že v průběhu příštího týdne pošle expertní komisi návrh věcného záměru zřízení VŠ ústavu k připomínkování (návrh byl zaslán 6. 11.).

Průběh jednání:

Následovala širší debata k úvodnímu slovu J. Millera. Prof. Lemr se vyjádřil, že ústav je jen jednou z alternativ změn managementu VaV a materiál podpora VaV měl otevřít širší diskusi v tomto směru včetně diskuse alternativy tvorby badatelských sítí. Dr. J. Strojil žádal o upřesnění role expertní komise s důrazem na předložení alternativ senátorům. Bylo citováno usnesení ASUP k plánu realizace SZ na rok 2019 "Odborná diskuse o řešení budoucí integrace výzkumných kapacit UP a vstupu případných externích subjektů", zazněl dotaz, o čem se tedy bude odborně diskutovat, když tady již vedení přišlo s jasným zadáním ústavu. Děkan M. Kubala se dotázal, co se stane, když AS věcný záměr ústavu neschválí. Rektor odpověděl, že pak návrh padá ze stolu. Prof. T. Opatrný vyjádřil názor, že to je špatně - pouze na základě velmi vážné „důvodové zprávy“ k ústavu se urputně držet pouze této jediné varianty - je přeci možné, že až ta avizovaná odborná diskuse ukáže, které řešení je nejlepší. Možná se pak skutečně zjistí, že ústav, ale je těžké o tom být přesvědčený nyní, když dosud ani nedostal od vedení UP odpovědi na své docela jednoduché otázky k důvodové zprávě. V odpovědi zaznělo, že jediné alternativy k ústavu jsou buď nedělat nic, nebo zřídit novou centrální jednotku nebo fakultu nebo právnickou osobu.. Prof. T. Opatrný s tímto pohledem nesouhlasí, protože na UP je zapotřebí udělat spoustu práce, aby fungovala podstatně lépe, aniž by se muselo jednat pouze o tyto předkládané varianty. Děkan M. Kubala nesouhlasí s tvrzením, že nezřizovat novou organizační jednotku znamená nedělat nic a že vidí velké rezervy v optimalizaci fungování stávajících organizačních struktur. Dále vyzdvihl, že centra jsou momentálně luxusně finančně zabezpečena do konce r. 2022 a není třeba s řešením spěchat. Prof. Frébort zmínil, že alternativy (centrální jednotka, fakulta, právnická osoba, VŠ ústav) byly diskutovány na předchozím jednání expertní komise a citoval ze zápisu. Pan rektor opakoval, že je připraven diskutovat o alternativách včetně výhod a nevýhod, ale v rámci expertní komise chce jednat o vysokoškolském ústavu. Především, co by vznik ústavu znamenal pro PŘF, LF a UP jako celek. K tomu existují podklady, o které se může komise opřít a které by komise měla analyzovat.

Pror. Lach znovu citoval úkoly expertní komise z předchozího zápisu s tím, že členové komise obdrží jmenovací dekrety. V průběhu jednání byly jmenovací dekrety předány všem členům komise, kteří si je převzali.

Diskuse technických řešení:

Diskusi technických řešení zahájil děkan Kolář. Uvedl, že vznik VŠ ústavu upřímně podporuje, ale považuje za důležité, aby to byla struktura založená *de novo*, bez převádění budov a zařízení. Potvrdil, že dle stávajících ekonomických pravidel by dopady vzniku VŠ ústavu na LF nebyly v zásadě žádné. Budou se odvádět pouze provozní/režijní náklady. Nevidí problém v převodu části zaměstnanců (úvazků) na VŠ ústav a dělení RVO na LF a VŠ ústav dle úvazků. Zdůrazňuje nutnost svobodné volby zaměstnance se rozhodnout ohledně (částečného) převodu úvazků. Zdůraznil také, že na LF se „nedaní“ RVO. V otázce převodů a navádění grantů se prof. Kolář přiklání k možnosti, aby u nových projektů rozhodl řešitel, jestli budou vedeny pod LF nebo VŠ ústavem. Běžící granty by měly zůstat na fakultě, projekty OP VVV považuje za nové, tudíž by měly být řešeny centrálně pod hlavičkou nového VŠ ústavu. Děkan M. Kolář pak otevřel debatu o možném počtu převáděných úvazků.

Prof. Zbořil diskutoval odhad převádění úvazků na ústav. Předpokládá, že garanti programů, ale i další akademičtí pracovníci zůstanou částečným úvazkem na fakultě. Neočekává proto převod víc než 35-45% úvazků na ústav, spíš cca 30-35%. Podobné odhady platí pro CRH a ÚMTM. R. Zbořil také považuje za klíčové akceptovat svobodnou vůli zaměstnance. Podobně se vyjádřil i doc. M. Hajdúch, který navrhuje v rámci Asociační dohody zabezpečit, že garanti výuky mají alespoň 0.5 úvazek na fakultách. Tento požadavek současně zajistí, že grantové projekty se budou podávat prostřednictvím VŠ ústavu i mateřské fakulty (úvazkový limit zaměstnance).

Prof. Lemr se dotazoval, jak se budou řešit situace, když člověk bude napůl na fakultě a napůl na ústavu. Kdo bude nadřízený? Odpověděla Mgr. Rozehnalová, že nadřízení musí být v součinnosti a kooperaci. Pror. Lach znovu apeluje na princip dobrovolnosti; zařazení pracovníka musí být součástí dohody. Děkan M. Kubala uvedl, že svoboda rozhodování pracovníků je velmi omezená v situaci, kdy jsou postaveni před volbu, jestli mají jít do nové jednotky s grantem, ze kterého dostávají mzdu, a s přístroji, které potřebují k práci, nebo jestli mají zůstat na fakultě bez prostředků.

Pan kvestor upozorňuje na možný problém s převáděním zaměstnanců na projektech. Doc. M. Hajdúch, pror. Ulrichová a děkan Kolář argumentují, že podobné situace v minulosti mnohokrát nastaly a jsou dobře řešitelné. Doc. Hajdúch zmínil, že v praxi by to znamenalo, že i projekty OP VVV primárně navedené na vysokoškolském ústavu, by mohly být z části řešeny na stávajících fakultách formou úvazku nebo samostatného SPP prvku.

Děkan M. Kubala se obává, že kvůli nejasné subordinaci může docházet ke konfliktům a i stávající příklady ukazují, že konsensuální jednání nelze *a priori* předpokládat. Pokud má dojít ke zřízení ústavu, tak *de novo*, stávající budovy, přístroje, granty mají podle něj zůstat na fakultách a vylučuje vyvedení grantů OP VVV mimo fakultu, neboť byly získány s podporou fakulty, jsou řešeny jejími zaměstnanci s pomocí fakultní infrastruktury a očekává, že výsledky získané v rámci těchto grantů budou také afiliovány PřF. Prof. Zbořil argumentoval, že příjemcem projektů je UP a zdůraznil, že centrální správa projektů OP VVV s obrovskými finančními závazky byl jeden z klíčových motivů pro vznik VŠ ústavu, který vedení UP od počátku deklarovalo. R. Zbořil znovu zopakoval, že nevidí problém v případně nastalé situaci, kdy část výzkumného týmu centra participuje na řešení projektu na fakultě a část na VŠ ústavu. Z pozice řešitele těchto projektů považuje za podstatné především plnění indikátorů a závazků

v projektu, vše ostatní je záležitost ochoty se domluvit. Prof. Lemr se obává, aby „dividendy“ spojené s vybudováním center neinkasoval místo fakult jiný subjekt, který si navíc bude vytvářet svou primární značku CIST a ne značku UP. Prof. Frébort argumentuje, že spojením značek stávajících center se vytvoří jednotka, která bude mnohem silnější. Prostřednictvím asociační dohody se navíc propojí vědecky nejvýkonnější fakulty na UP, PřF a LF. Spolu s partnery FNOL a ÚOCHB tím díky počtu zapojených pracovníků dojde k výraznému navýšení kritické velikosti jednotky se společným výzkumným zaměřením. Děkan M. Kubala namítl, že pokud dojde k vyčlenění zhruba třetiny úvazků ze tří center, tak vznikne jednotka, která bude zhruba stejně veliká jako jedno ze stávajících center a k žádnému navýšení kritické masy nedojde. Doc. Hajdúch se domnívá, že očekávané efekty jsou spíše synergické. Doc. Kubala argumentuje, že se mohou nabourat existující synergie mezi fakultami a centry.

Pan kvestor ještě jednou otevírá otázku rozdělení úvazků. Prof. Frébort hovoří o běžné praxi; rozdělení úvazků je již dnes zcela běžné na řadě pracovišť na fakultě i UP. Lze tedy mít grant na jedné fakultě a platit z něho lidi na jiné fakultě. Děkan M. Kolář a Doc. Hajdúch souhlasí, že je to v zásadě otázka domluvy.

Pror. J. Ulrichová podotkla, že při převodu zaměstnanců se mluví výhradně o zaměstnancích stávajících center. Co když se budou chtít do center přidat zaměstnanci, kteří tam prozatím nejsou? Prof. Lemr rozšířil debatu o možných principech fungování ústavu v situaci, když ředitel ústavu řekne, že víc zaměstnanců nechce. Pror. J. Lach označuje takovou debatu za „komfortní“ a očekával by primárně dotažení technických záležitostí a ekonomických rozvah mezi ústavem a fakultami. Dodává, že ředitel bude vázán statutem ústavu.

Prof. R. Zbořil ale souhlasí, že základní principy fungování VŠ ústavu by měly být diskutovány i v rámci expertní komise co nejdřív. Považuje to za klíčové z hlediska dosažení konsensu. Podle něj by ředitel ústavu neměl být žádný ze stávajících ředitelů, ale současně by měla být zachována adekvátní vnitřní autonomie center. Prof. T. Opatrný reagoval na komentář o autonomii dotazem, jak bude řešena situace, kdy zájem o vstup do centra projeví další pracovník. Musí se stát součástí některého z center? Prof. Zbořil odpověděl, že to je záležitostí případného budoucího statutu VŠ ústavu. Vůbec by nepodmiňoval vstup nové jednotky do ústavu vstupem do některého ze stávajících center. Naopak zmínil několik variant otevřenosti struktury včetně prostoru pro menší jednotky i jednotky s větší kritickou hmotou s tím, že přesnější pravidla a případný samotný vstup do VŠ ústavu by měla definovat/schvalovat budoucí vědecká rada VŠ ústavu a základní principy by měly být zahrnuty v případném Statutu VŠ ústavu

Prof. I. Frébort uvedl, že jeho osobní vizí je vytvoření mezinárodně konkurenceschopného ústavu, jehož kompletní agenda bude vedena v angličtině; snahou by mělo být získat na pozici ředitele renomovaného zahraničního pracovníka, který bude ústav dále rozvíjet ve smyslu otevřenosti a internacionalizace.

Pror. J. Ulrichová navrhuje přidat do souboru hlavních položek Asociační dohody formulaci „organizační struktura řízení a personální zabezpečení“, jako jeden z bodů pro diskusi. Pror. Lach potvrzuje, že pan rektor dodá základní návrh principů řízení VŠ ústavu. Prof. Zbořil navrhuje, aby tyto principy byly součástí Věcného záměru (VZ), neboť to výrazně usnadní představu všech stran a může být důležité pro senátory.

Dr. J. Strojil diskutuje časový průběh dodání VZ ve vztahu k jeho plánovanému předložení expertní komisi a na senátu UP a apeluje, aby se nejednalo v časové tísní.

Komise se na závěr jednání vyjádřila k principu dobrovolnosti formou usnesení. Návrh pror. J. Lacha upřesnila Mgr. G. Rozehnalová s odkazem na Zákoník práce.

Usnesení komise: „Komise apeluje na to, aby vstup zaměstnanců do případně vzniklé nové jednotky byl dobrovolný.“

Pror. J. Ulrichová navrhuje pro příští jednání rozšířit diskutované body asociační dohody také o kapitolu „prostředky na specifický výzkum“ – explicitně je zmínit, nejen diskusi dělení RVO. Pan kvestor upozornil, že může dojít i na dělení dalších zdrojů.

Prof. T. Opatrný zmínil, že pokud mezi vyjmenovanými alternativami k ústavu bylo i zřízení právnické osoby, zda by se tedy nemohlo jednat o novou vysokou školu. Všiml si, že když se tázal, proč k získání „kritické masy“ je nutné zřizovat ústav a nebere se k tomu UP jako celek, která je podle jeho názoru dost velká, vícekrát dostal odpověď ve smyslu, že UP je vnímána příliš humanitně a nevýzkumná pracoviště tam celkový dojem kazí. Nepovažovali by tedy zainteresovaní za důslednější řešení, kdyby tu vznikla nová vysoká škola a stály tu nakonec vedle sebe jednak výzkumná univerzita a jednak nevýzkumná „college“? Odpověď byla ve smyslu, že k tomu tato komise mandát nemá a takové řešení zřejmě nikdo nepodporuje.

Pror. Lach připomíná, že zápis, který bude kolovat, by měl být interní, dokud nedojde k úplnému připomínkování. Zveřejněna by měla být až jeho finální verze.

Poznámka J. Lacha: v úterý 6. 11. 2018 byl členům komise rozeslán text Věcného záměru (VZ)

Záznam zapsala Mgr. Gabriela Tan, kontrola J. Lach

Další program expertní komise:

Korespondenční připomínkování VZ, možnost operativního setkání před odesláním VZ senátorům.

Příští jednání:

pátek 16. 11. od 14:00